

འབྲུག་གི་སྐྱེ་ཁུངས་སྐྱོབ་སྲིད་བྱ་སྒྲུབ་
ཁྲིམ་ལུགས་ ༢༠༡༠

BIOSECURITY POLICY OF THE KINGDOM OF BHUTAN 2010

ཆེད་བརྗོད།

ང་ཅས་རེ་ རྒྱལ་ཡོངས་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་མོ་ ༡༩༩༩ ལོ་ནས་ རང་བཞིན་གྱི་རྒྱ་མཚོ་ཆེན་མོ་ འབྲུག་པའི་མི་སྡེ་ཆུ་གིས་ སྤྱི་ལུས་དང་ ལག་ལེན་གཉིས་ཆ་རེ་ཐོག་ལས་ རང་བཞིན་དང་ རང་བཞིན་ཐོན་སྐྱེད་དང་གཅིག་ཁར་ དམིགས་བསལ་གྱི་ མཐུན་འབྲེལ་ཡོད་པ་ཡིན། དེ་ཡང་གཙོ་བོ་ ང་ཅས་རེ་ ལམ་སྲོལ་བཟང་པོའི་ནང་ལུ་ སེམས་ཅན་ཡོད་ཆོད་གཅིག་ལུ་ བརྟེན་ བཀྲའ་ཡོད་མི་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ཡིན། མི་དབང་འབྲུག་རྒྱལ་བཞི་པ་ འཛིགས་མེད་སེང་གེ་དབང་ལྷུག་མཚོག་གི་ཞལ་ལས་ “ ང་ཅས་རེ་ སྤྱི་ལུས་ནང་ལུ་ རང་བཞིན་གནས་སྤངས་ལུ་ གུས་ཞབས་སྤོང་ཡོད་མི་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ ཏུས་རབས་ ༢༠ པའི་ནང་ལུ་ཡང་ ང་ཅས་རེ་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་འདི་ལུ་ ཉམས་འབྱུང་ག་ནི་ཡང་མེད་པར་ཡོད། ང་ཅས་ཀྱིས་ འཕྲོ་ མཐུད་དེ་ རང་བཞིན་དང་ མཉམ་མཐུན་ཐོག་ལུ་གནས་ཞིན་མ་ལས་ སྲོལ་རྒྱ་བཟང་པོ་འདི་ ང་ཅས་རེ་ མ་འོངས་མི་རབས་ཚུ་ལུ་ ཕྱིས་སྤྱོད་ནིའི་རེ་བ་ཡོད།” ཟེར་གསུངས་གནང་ ཡི། ང་ཅས་རེ་ རྩ་ཁྲིམས་ཆེན་མོའི་ནང་ལུ་ཡང་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རང་བཞིན་ཐོན་སྐྱེད་དང་ མཐའ་འཁོར་བདག་འཛིན་འཐབ་ནི་ལུ་ འབྲུག་མི་ཡོངས་ཀྱིས་ འབྲེལ་གཏོགས་དགོས་སྤེ་ བཀོད་དེ་ཡོད། གཞུང་གི་རྒྱུ་འཕེལ་ལས་ཡང་ ཉམས་འབྱུང་མེད་པའི་མཐའ་འཁོར་འདི་ སྤྱད་སྦྱོབ་དང་ ཉམས་སྤྱད་ ལེགས་བཅོས་གཏང་དགོས་མ་ཆོད་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ རྒྱུ་འཕེལ་རིགས་སྤྱད་སྦྱོབ་འབད་ནི་དང་ ཉེན་སྲུང་དང་འཕྲོད་བསྐྱེན་ལྷན་པའི་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་ཅིག་ དེས་གཏན་བཟོ་དགོས་ཡིན། དེ་མ་ཆོད་ རང་བཞིན་ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་ ཡུན་བརྟན་ཐོག་ལུ་སྤྱོད་ནི་ ཡོད་པ་ བཟོ་དགོས་མ་ཆོད་ མི་རབས་མན་ཚུ་ཚུ་ལུ་ ཐོབ་དབང་འདྲ་མཉམ་རྒྱུ་སྤྱོད་འཐབ་དགོས་དང་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྒྱུ་འཕེལ་ཐོན་སྐྱེད་ཚུ་ལུ་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཐོབ་དབང་ཡོད་པ་བཟོ་དགོས་ ཡིན།

འཛམ་གླིང་གཅིག་འབྱུར་གྱི་ གནས་གཤིས་འབྱུར་བཟོ་དེ་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ འབྱུར་བ་མཁྱོགས་དགས་སྤེ་ འགྲོ་བའི་ཏུས་སྒྲིབས་འདི་ནང་ ནང་གཞི་དང་ མི་ སོ་ནམ་ཐོན་སྐྱེད་ བཟའ་འཐུང་ ཚུ་ ས་མཚམས་བརྒྱད་དེ་ བན་ཚུན་འབྲེལ་བ་འཐབ་ནི་ ཡར་འཕེལ་འགྲོ་བའི་ དཀའ་ངལ་འབྱུང་བཞིན་དུ་ཡོད། དེ་གིས་སྤེ་ འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་ ཉེན་ཁ་ཚུ་ འཛིན་སྦྱོང་འཐབ་ནིའི་ སྤྱི་ ལུས་དང་ ཐབས་ཤེས་ ཆོད་འཛིན་ཚུ་ ག་ནི་བ་ གཤམ་ཆེ་བ་ལུ་བྱུར་ཏེ་ཡོད། དེ་གི་གྲངས་སྤྱད་ འགྲོ་བ་མི་དང་ སེམས་ཅན་ རྒྱུ་ཤིང་ མཐའ་འཁོར་དང་ བཟའ་འཐུང་ དེ་ལས་ སེམས་ ཅན་ལས་ མི་ལུ་འབྲུག་མི་ནད་གཞི་ཚུ་དང་འབྲེལ་བའི་ཉེན་ཁ་ཚུ་ འཛིན་སྦྱོང་འཐབ་ནི་དང་ རྒྱུ་ཤིང་དང་ སེམས་ཅན་ཚུ་གི་ནད་འབྱུང་དང་ ནད་གཞི་ཚུ་རྒྱུ་འབྱུང་དེ་ རིགས་རྒྱུད་ཐོག་ལུ་ བརྒྱུར་བཅོས་འབད་མི་ལུ་འབྱུང་ཚུ་ རྒྱུ་འཕེལ་དབང་གཞི་ཚུ་འོང་མི་ རིགས་སྤྱད་ རྒྱུ་འཕེལ་དང་ འཛིན་སྦྱོང་འཐབ་ནི་ཚུ་ཆོད་པ་ཡིན།

འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ རྒྱུ་འཕེལ་སྤྱོད་སྤྱི་ལུས་ སྤྱི་ལོ་ ༢༠༠༤ ཅན་མ་འདི་ དཀའ་ངལ་དེ་ཚུ་སེལ་ཐབས་དང་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྒྱུ་འཕེལ་སྤྱོད་ དེས་གཏན་བཟོ་ཐབས་ལུ་ བརྟེན་ བརྟེན་ཡིན། སྤྱི་ལུས་ཀྱི་ཡིག་ཆ་འདི་གིས་ དེ་ལྟོ་ཡོད་མི་ ཁྲིམས་ལུགས་དང་ གཞུང་གི་སྤྱི་ལུས་གཞི་ དེ་ལས་ འབྲུག་གི་རྒྱུ་འཕེལ་སྤྱོད་ལམ་ལུགས་ལུ་ ལྟོ་ལོ་འབད་མི་ རྒྱལ་ ཡོངས་རྒྱུ་འཕེལ་སྤྱོད་ལྷན་ཚོགས་ གཞི་བཙུགས་འབད་ནི་ཚུ་ སྤྱི་ལུ་མཐུན་བཟོ་ཡིན། དེ་གིས་རྒྱུ་འཕེལ་སྤྱོད་དང་འབྲེལ་བའི་ཉེན་ཁ་ཚུ་ དོན་སྤྱི་ཅན་སྤེ་ བཀག་ནི་དང་ འཛིན་སྦྱོང་ འཐབ་ནི་ལུ་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ རྒྱུ་འཕེལ་སྤྱོད་ཀྱི་ལྷོགས་སྤྱད་ རྒྱུ་འཕེལ་གཏང་ཐབས་ལུ་ ཁྲིམས་ལུགས་གསར་བ་བརྟེན་ནི་དང་ གཞུང་གི་སྤྱི་ལུས་ཀྱི་ རྒྱུ་འཕེལ་སྤྱོད་ལུ་ ལྟོ་ལོ་འབད་མི་ རྒྱལ་ ཡོད་པ་ དེ་མ་ཆོད་ སོ་ནམ་དང་ནགས་ཆལ་ལྷན་པའི་གཞི་ འབྲུག་སོ་ནམ་དང་མཉམ་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་དེ་ རྒྱུ་འཕེལ་སྤྱོད་དང་འབྲེལ་བའི་ བྱ་བ་ག་ར་ མཉམ་འབྲེལ་ འབད་མི་ ཆོད་ལྷན་དབང་འཛིན་སྤེ་ རོས་འཛིན་འབད་ཡི་ཡིན་མས།

ཡིག་ཆ་འདི་གིས་ རྒྱུ་འཕེལ་སྤྱོད་ཀྱི་ཐབས་ལམ་ཚུ་ མཐའ་འཁོར་ཅན་སྤེ་ ལག་ལེན་འཐབ་ནི་ལུ་ འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་ལས་སྡེ་ཚུ་ མཉམ་འབྲེལ་གྱི་ཐོག་ལས་ལུ་འབད་དེ་ ང་ཅས་ རེ་ འགྲོ་བ་མི་དང་ རྒྱུ་ཤིང་ སེམས་ཅན་ཚུ་གི་ཆོ་སྤྱོད་དང་ སྤྱི་ལུས་ མཐའ་འཁོར་གནས་སྤངས་ལུ་ ལེགས་པའི་འབྱུར་བ་ཚུ་ འབྱུང་ཚུགས་པའི་རེ་བ་ཡོད།

བཀྲིས་བདེ་ལེགས།

ཕུ་རྒྱུ་མཚོ།
ལྷོ་ཕོ།

སྤྱི་ལོ་ ༢༠༡༠ ལྷ་ ༢ པ།

FOREWORD

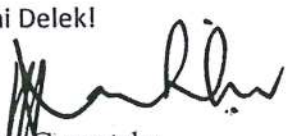
The natural capital forms a significant proportion of our national wealth. The Bhutanese society shares a very special relationship with nature and natural resources through policy as well as practice. This is mainly because respecting all forms of life is an integral part of our value system. His Majesty the Fourth King Jigme Singye Wangchuck said "This traditional reverence for nature has delivered us into the twentieth century with our environment richly intact. We wish to continue living in harmony with nature and to pass on this rich heritage to our future generations". This concept is also aptly reflected in our Constitution which calls for participation by all citizens of Bhutan to be trustees of the Kingdom's natural resources and environment. It also requires the Government to protect, conserve and improve the pristine environment and safeguard the biodiversity of the country as well as to ensure a safe and healthy environment. It further requires us to be able to ensure sustainable use of natural resources and maintain intergenerational equity and reaffirm the sovereign rights of the State over its own biological resources

At a time when rapid changes are taking place in the form of ever increasing globalization, compounded by the issues of climate change, we are increasingly facing the realities of spread of transboundary diseases, increased movement of people, agricultural and food products across borders. Policies and strategic approaches and controls to managing relevant risks have, therefore, become paramount. This includes management of risks to health of humans, animal and plant life as well as associated risks to the environment, covering food safety, zoonoses, introduction of pests and diseases of plants and animals, introduction and release of genetically modified organisms, introduction and management of invasive alien species.

The Biosecurity Policy of the Kingdom of Bhutan, 2008 is formulated to address these issues and to ensure the biosecurity of the country. The policy document formalizes all existing legislative and institutional frameworks and constitution of the National Biosecurity Commission to oversee Bhutan's Biosecurity System. It will also facilitate development of new legislations and strengthening of institutional arrangement to enhance the biosecurity capacity of the country to effectively prevent and manage biosecurity related risks. The policy also designates Bhutan Agriculture and Food Regulatory Authority (BAFRA) of the Ministry of Agriculture and Forests as the competent authority to coordinate all biosecurity-related activities.

I sincerely hope that this document will help concerned agencies to work in coordination for a successful implementation of biosecurity measures for bringing about positive changes in the lives of our people, plants and animals and the environment at large.

Tashi Delek!

Pema Gyamtsho
MINISTER

March, 2010

དཀར་ཆག།

ངོ་སྤྱོད་.....	༡
སྐྱེ་ལྗན་སྤྱང་སྐྱོབ་.....	༢
སྐྱེ་ལྗན་སྤྱང་སྐྱོབ་ཀྱི་འཆར་སྤྱང་.....	༢
སྤྱིང་བྱས་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་.....	༣
སྤྱིང་བྱས་ཀྱི་གསལ་བཤད་.....	༤
ཁྱིམ་ས་ལུགས་ཀྱི་སྤྱིགས་བཀོད་.....	༥
གཙུག་ཕྱེད་འོ་བདེ་སྤྱིག་.....	༦

Table of Contents

Introduction.....	1
Biosecurity.....	2
Biosecurity Vision.....	2
Policy Objective.....	3
Policy Statements.....	3
Legislative Framework.....	4
Institutional Arrangements.....	5

ངེས་ཚིག་།

སྤྱི་ལཱ་སྤྲོད་སྤྱོད་ ཟེར་མི་འདི་ འགྲོ་བ་མི་དང་
 མེས་མ་ཅན་ སྤྱི་ཤིང་གི་ཚོ་སྤྱོད་དང་འཕྲོད་བསྟེན་
 དེ་ལས་མཐའ་འཁོར་དང་འབྲེལ་བའི་ཉེན་ཁ་ཚུ་
 བརྟག་ཞིབ་འབད་ནི་དང་ འཛེན་སྦྱང་འཐབ་ནི་འི་
 སྤྱི་བྱུས་དང་ ཁྲིམས་ལུགས་ཀྱི་སྤྱི་གཞི་དུ་
 ལུགས་ཚུགས་པའི་ ཐབས་བྱས་དང་ གཅིག་
 བསྐྱིལ་ཐབས་ཤེས་ཅིག་ལུ་གོ། ཉེ་སྤྱོད་དང་སོ་
 ནམ་ལས་ཚོགས་ཀྱི་ སྤྱི་ལཱ་སྤྲོད་སྤྱོད་ལག་ཆས་
 ༢༠༠༧༽

ནང་འདྲེན་ ཟེར་མི་འདི་ ཉེན་ཆེད་སྤྱོད་ ས་མཚམས་
 བརྒྱལ་ཏེ་ བསྐྱོལ་ཚན་གཅིག་ལས་གཅིག་ལུ་ སྤྱོད་
 ལེན་འབད་མི་ལུ་གོ།

དོ་སྤྱོད།

འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་འདི་ རྒྱ་གར་དང་ རྒྱ་ནག་གི་བར་ན་ཡོད་པའི་ སྤྱོད་སྤྱོད་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་ ས་རྒྱ་གི་ལོ་མི་ཁར་ཟུ་
 བཞི་ ༣༤, ༣༧༧ ཡོད་མི་ཅིག་ཨིན། སའི་ཆགས་ཚུ་ལ་དེ་ ལྷོ་མཚམས་ལུ་བསིལ་དྲོད་ལྷན་པའི་ས་གནས་ལས་ བྱང་
 རྩོགས་ལུ་ ཁ་བ་ཅན་གྱི་ཉི་མ་ལ་ཡའི་རི་རྒྱུད་ཚུ་ཡོད་པ་ཨིན། སའི་ཆགས་ཚུ་ལ་སྤྱོད་སྤྱོད་དང་ གནམ་གཤེས་ཀྱི་ཁྱད་
 པར་འདྲ་མིན་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ རི་ཁའི་སྤྱི་ཤིང་ལ་སོགས་པའི་རིགས་ རྒྱ་ཆེན་ཡོད་མི་རྒྱ་གི་གྲས་ལས་ ལེ་ཤ་ཅིག་ རྒྱལ་
 ཁབ་འདི་ནང་མ་གཏོགས་ གཞན་ཁར་མེད་པ་ཨིན། རང་བཞིན་གྱི་ནགས་ཚལ་དང་ སྤང་ཚལ་ཚུ་གིས་ རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་
 ས་ཁོངས་བརྒྱ་ཆ་ ༧༢ ལྷག་པ་ཅིག་ལུ་བྱབ་སྟེ་ཡོད། ཨིན་ཅུང་ ས་ཁོངས་བརྒྱ་ཆ་ ༤ མ་གཏོགས་ བཟའ་སྦྱོད་འབད་
 མ་བཏུབ་པའི་ཁར་ སོ་ནམ་གྱི་ལཱ་ཡང་ གཏོ་བོ་རང་གི་འཚོ་བ་ཅམ་གྱི་ ཞིང་ལས་དང་ སྤོ་ནོར་གྱི་གསོ་སྦྱོང་ཚུ་ཨིན།
 གལ་ཆེའི་འབྲུ་སྤྱོད་གྲངས་སྤྱོད་ ཉེ་སྤྱོད་དང་གེ་ ཚོང་བསྐྱེད་ ཉེ་སྤྱོད་དང་ཨེ་ ཉིང་འབྲས་ ཉེ་སྤྱོད་དང་
 ཨེ་ལཱ་ལེ་ དང་ སྤོ་ནོར་མེས་མ་ཅན་རིགས་ གཡུས་མོར་དང་ལ་མོར་ ཐགས་དང་བྱ་ཚུ་ གསོ་སྦྱོང་འཐབ་ཨིན། འབྲུག་
 གི་མི་མེར་ཡོངས་བསྡུ་མས་ ༦༧, ༧༢༥ ཉེ་སྤྱོད་གཞུང་གི་ ༢༠༠༥ འི་ཚད་ཅིས་ ཡོད་ཐོག་ལས་ བརྒྱ་ཆ་
 ༦༧.༧ དེ་ཅིག་ སོ་ནམ་ལུ་བརྟེན་ཏེ་སྤྱོད་པ་ཨིན། འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་འདི་ ནང་འདྲེན་ལུ་བརྟེན་ཏེ་སྤྱོད་མི་ཅིག་ཨིན་དང་
 ནང་འདྲེན་གྱི་གྲངས་སྤྱོད་ ཉེ་སྤྱོད་ལེན་ཏེ་འཐོབ་ཐོབ་སྤྱོད་དམ་འབྲེལ་སྤྱོད་ ཟེ་ཆས་དང་ འབྲེལ་ཉིང་རིགས་ སྤྱོད་
 དང་ནད་བཀག་སྤྱོད་ཀྱི་རིགས་ སྤྱོད་ལེན་དང་འབྲུལ་ཆས་ཚུ་ཡོད་པ་ཨིན། ཚོང་འབྲེལ་དང་ བཟུ་བཤུ་གཉིས་ཆར་
 ཡར་འཕར་འགྱོད་ཡོད་པ་ལས་ དེ་ཚུ་གིས་ འབྲུག་གི་ཡར་རྒྱས་དང་གོང་འཕེལ་ དབྱུང་མོངས་མར་ཐབ་ཚུ་ལུ་ ཐན་
 ཐོགས་པ་ཨིན།

འབྲུག་གཞུང་༽ ༢༠༠༥༽ གྲངས་ཅིས་སྤྱོད་འཛེན་ཡིག་ཚང་ འབྲུག་གི་ཨི་འཁོར་དང་སྤྱོད་ཀྱིས་གྲངས་ཅིས་ ༢༠༠༥ ཟེས་ལུ།

Introduction

The Kingdom of Bhutan has an area of 38,394 square kilometres and is a landlocked nation located between India and the People's Republic of China. The landscape ranges from subtropical plains in the south to the glaciated Himalaya Mountains in the north. Due to the nation's great geological relief and climatic heterogeneity, Bhutan is extraordinarily rich in wild species diversity, including a large percentage of endemics. The natural forests and scrub forests cover more than 72 percent of the country. However, only 8 percent of the land can be cultivated and agriculture consists largely of subsistence farming and animal husbandry. Important crops include food grains (rice, maize), vegetable crops (potato, chili) and fruits (mandarins, apples) while the main domestic livestock species are cattle, yaks, pigs and poultry. About 69.1 percent of Bhutan's population of 672,425 (RGOB, 2005) relies on agriculture. The Kingdom of Bhutan is dependent on imports; import items include food (especially in seasons of low domestic production) and beverages, pharmaceuticals and vaccines, vehicles, and machinery. Both trade and tourism are increasing – they are seen to be important to Bhutan's growth and development and poverty alleviation.

Definitions

Biosecurity means a strategic and integrated approach that encompasses the policy and regulatory frameworks for analyzing and managing relevant risks to human, animal and plant life and health, and associated risks to the environment (FAO Biosecurity Toolkit, 2007).

Import means intentional transboundary movement into one Party from another Party.

¹ RGOB, (2005). Office of the Census Commissioner, Population and Housing Census of Bhutan 2005, Thimphu.

སྐྱེ་ལྷན་སྤྱང་སྐྱོབ་

པ་ཚོགས།

ཁྱེ་ལྷན་འདི་ རི་དྲགས་སེམས་ཅན་ ཡང་
སྐྱོ་ནོར་སེམས་ཅན་ དེ་ལས་འགྲོ་བ་མི་
བར་ན་ རང་བཞིན་གྱིས་འབྲུ་བའི་ ནད་
ཀས་ལུ་གོ་མ་ཡིན། རྒྱ་སྤྱང་དང་སོ་
ལས་ཚོགས་ཀྱི་ སྐྱེ་ལྷན་སྤྱང་སྐྱོབ་
གཙམ་ ༢༠༠༧༽

ནད་འབྲུབ་ ཟེར་མི་འདི་ སྤྱི་ཤིང་དང་ སྤྱི་
པ་གི་ཐོན་བསྐྱེད་ལུ་གནོད་པའི་ སྤྱི་ཤིང་
སེམས་ཅན་ ཡང་ན་ ནད་གཞི་སྤྱི་ལུ་
འེ་ སྐྱེ་ལྷན་གྱི་དབྱེ་བ་ གང་རུང་ཅིག་ལུ་
། རྒྱ་སྤྱང་དང་སོ་ནམ་ལས་ཚོགས་ཀྱི་
འེ་ཞེས་པའི་ཞེས་ ༥ ༢༠༠༧༽

སྐྱེ་ལྷན་བསྐྱར་བཅོས་སྤྱོད་ཆགས་ ཟེར་
འདི་ དེང་སང་གི་སྐྱེ་ལྷན་འབྲུལ་རིག་
ག་ལེན་གྱི་ཐོག་ལས་ཐོབ་པའི་ འབྲེལ་
ར་གྱི་ རིགས་བརྒྱད་དང་སོ་ལོ་འཆར་མི་
ཚོ་བའི་སྤྱོད་ཆགས་ཚུ་ལུ་གོ། རྒྱ་སྤྱང་
ཀྱུ་ལ་ཡོངས་སྐྱེ་ལྷན་ཉེན་སྲུང་སྐྱོགས་
ཀོད་ ༢༠༠༦༽

གས་བརྒྱད་ཐོག་ལས་བསྐྱར་བཅོས་སྤྱོད་
གས་ ཟེར་མི་འདི་ དེང་སང་གི་སྐྱེ་ལྷན་
ལུ་རིག་ལག་ལེན་གྱི་ཐོག་ལས་ཐོབ་
པའི་ འབྲེལ་སྤྱོད་གྱི་ རིགས་བརྒྱད་དང་སོ་
ལོ་འཆར་མི་ སྤྱོད་ཆགས་གང་རུང་ཅིག་
ལུ་སྤྱོད་ ཡང་ན་ རང་བཞིན་འབྲེལ་སྤྱོད་
ག་ལས་ རང་བཞིན་གྱིས་འབྲུང་ནི་མེད་
པའི་ འཚོ་མིན་སྤྱོད་ཆགས་དང་ འཚོ་བའི་
སྤྱོད་ཆགས་སྤྱོད་ཆགས་གཉིས་ཆར་ལུ་
། རྒྱ་སྤྱང་གི་ཀྱུ་ལ་ཡོངས་སྐྱེ་ལྷན་ཉེན་
སྲུང་སྐྱོགས་བཀོད་ ༢༠༠༦༽

སྐྱེ་ལྷན་སྤྱང་སྐྱོབ་ཟེར་མི་འདི་ འཛམ་གླིང་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ ཟ་སྤྱོད་དང་སོ་ནམ་ལས་ཚོགས་ཀྱིས་ འགྲོ་བ་མི་དང་ སེམས་ཅན་ སྤྱི་ཤིང་གི་
ཚོ་སྤྱོད་དང་འཕྲོད་བསྟེན་ དེ་ལས་མཐའ་འཁོར་དང་འབྲེལ་བའི་ཉེན་ཁ་ཚུ་ བརྟག་ཞིབ་འབད་ནི་དང་ འཛམ་གླིང་འབབ་ནིའི་ སྤྱི་དབྱུས་དང་
ཁྱེ་ལྷན་སྤྱང་སྐྱོབ་ཀྱི་སྤྱི་གས་བཀོད་ཚུ་ལུ་གཤམ་ཚུགས་པའི་ ཐབས་བྱས་དང་ གཅིག་བསྐྱེལ་ཐབས་ཤེས་ཅིག་ཡིན་མ་སྤྱོད་ རོས་འཛམ་འབད་
དེ་འདུག། དེ་གིས་སྤྱོད་ འབྲུག་གཞུང་གིས་ སྐྱེ་ལྷན་སྤྱང་སྐྱོབ་འདི་གིས་ ཟ་ཆས་ཀྱི་ཉེན་སྲུང་དང་ འབྲུ་ནད་ སེམས་ཅན་དང་ སྤྱི་ཤིང་གི་
གནོད་འབྲུབ་དང་ནད་རིགས་ འཚོ་ལྷན་བསྐྱར་བཅོས་སྤྱོད་ཆགས་དང་ རིགས་བརྒྱད་བསྐྱར་བཅོས་སྤྱོད་ཆགས་ ཁོང་གི་འཛོན་བསྐྱེད་
འགོ་བཅུགས་དང་འཛོན་གྲོལ་ ལྷིའི་ཉེན་ཅན་རིགས་ལུ་ འགོ་བཅུགས་དང་འཛོན་སྤྱོད་ རྒྱ་ཡི་ཡེ་ཨོ་ཨོ་༢༠༠༧༽ དེ་ལས་ གནོད་ཉེན་
ཅན་གྱི་གནོད་འབྲུབ་དང་ནད་རིགས་ཚུ་ གཞུང་འབྲེལ་དམ་འཛམ་འབད་ནི་ལུ་ཁྱབ་ཡིན་པའི་ རོས་ལེན་གནང་མ་ཡིན། སྐྱེ་ལྷན་སྤྱང་སྐྱོབ་
འདི་ སྤྱོད་ཆགས་སྤྱོད་ཆགས་བརྟེན་ཏེ་ སོ་ནམ་དང་ མི་མང་གི་འཕྲོད་བསྟེན་ མཐའ་འཁོར་ཉེམས་སྤྱང་ཚུ་ ཡུན་བརྟན་བཞག་ཐབས་ལུ་
ཐད་ཀར་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་ ཀྱན་ཚང་ཐབས་ཤེས་ཅིག་ཡིན་པའི་ རོས་འཛམ་གྱི་ཨོ་ཨོ་ཨོ་༢༠༠༧༽

སྐྱེ་ལྷན་སྤྱང་སྐྱོབ་ཀྱི་འཆར་སྤྱད་

འབྲུག་ཀྱུ་ལ་ཁབ་འདི་ལུ་ ཁྱད་ཚོས་མ་འདམ་ཅིག་ཡོད་མི་འདི་ མོང་འཕེལ་གྱི་ལྷ་བ་ ཀྱུ་ལ་ཡོངས་དགའ་སྤྱོད་དཔལ་འཛོམས་འདི་ཡིན།
ཀྱུ་ལ་ཡོངས་དགའ་སྤྱོད་དཔལ་འཛོམས་ཀྱི་ལྷ་བ་དེའི་དོན་ལུ་ འབྲུག་པའི་མི་མེར་ཚུ་གི་ཕན་བདེ་དང་ འབྲུག་གི་སྤྱོད་ཆགས་འཛོན་
བསྐྱེད་ཚུ་ ཉམས་སྤྱང་འབད་དགོལ་དེ་ མེད་ཐབས་མེད་པའི་ཅིག་ཡིན། ཀྱུ་ལ་ཁབ་ནད་ཀྱི་ཆར་ཡོད་པའི་ སྐྱེ་ལྷན་རིགས་ལུ་ ཉམས་སྤྱང་
འབད་ནིའི་དོན་ལུ་ འབྲུག་གཞུང་གིས་ འབྲུག་གི་ནགས་ཚལ་དང་ ས་གཏེར་ རང་བཞིན་འཛོན་བསྐྱེད་ཚུ་ ཚོད་ལས་བརྒལ་ཏེ་ ལག་ལེན་
མེད་སྤྱོད་འབད་ནི་སྤྱང་ཐབས་ལུ་ ཅ་ཁྱེམས་ཆེན་མོའི་ཐོག་ལས་ སྤྱི་དབྱུས་བརྟེན་ཏེ་ དུས་ཡུལ་རྟག་ར་ ཉུང་མཐའ་ལུ་ ཀྱུ་ལ་ཁབ་ཀྱི་ས་
ཁོངས་བརྒྱ་ཆ་ ༤༠ དེ་ཅིག་ ནགས་ཚལ་གྱིས་ཁྱབ་སྤྱོད་ བཞག་པའི་ཐོག་ལས་ རང་བཞིན་འཛོན་བསྐྱེད་ཚུ་ ཀྱན་སྤྱང་འབད་ནི་ལུ་ གཙོ་
བོར་བརྟེན་ནིའི་ ཐུགས་ཐག་བཅད་གནང་ཡི།
དེ་མ་ཚད་ ཀྱུ་ལ་ཡོངས་དགའ་སྤྱོད་དཔལ་འཛོམས་ཀྱི་སྤྱོད་ཆགས་ འབྲུག་གཞུང་གིས་ ཟ་ཆས་དང་ འཕྲོད་བསྟེན་ སོ་ནམ་ མཐའ་འཁོར་
ཚོང་འབྲེལ་དང་འབྲེལ་བའི་སྤྱི་དབྱུས་ མང་རབས་ཅིག་ དང་ལེན་མཛོད་གནང་ཡི། གསོ་བའི་འཆར་སྤྱད་འདི་ ལུ་ཕུགས་ལྷན་པའི་ གསོ་
བའི་ཁྱད་རིག་ལས་ལུགས་དང་ མི་སྡེའི་དྲང་བདེན་དང་འདྲ་

མཉམ་ སྤྱིར་བཏང་ཀྱུ་ལ་ཁབ་མོང་འཕེལ་གྱི་ ཀྱི་ཆེད་སྤྱོད་ཆགས་བཀོད་ནང་འཁོད་ལུ་ མི་མེར་ལུ་གནས་ཚད་མཐོ་ཤོས་ཀྱི་འཕྲོད་བསྟེན་གྱིན་
པའི་ཐོག་ལས་ ཀྱུ་ལ་ཁབ་འདི་སྤྱི་དབྱུས་དང་ དགའ་ཏེག་ཏེ་བཟོ་ནི་ཡིན། འགྲོ་བ་མི་གིས་ ཟ་སྤྱོད་འབད་ནིའི་ ཟ་འབྲུང་དང་ སོ་ནམ་ཐོན་
བསྐྱེད་ཚུ་གི་ ཉེན་སྲུང་ལེགས་བཅོས་གཏང་དགོལ་ གལ་ཆེ་མི་དང་བསྐྱེད་ཏེ་ འབྲུག་གི་སོ་ནམ་གྱི་སྤྱི་དབྱུས་གཙོ་བོ་འདི་ བརྟེན་ལུགས་
དང་ ལུ་ཁག་དར་ཁྱབ་ གཅིག་སྤྱི་ལུ་ཟམ་བཅུད་ དེ་ལས་གནོད་འབྲུབ་འཛམ་གླིང་གི་ཐོག་ལས་ རང་འཚོ་རང་ལུ་བཟོ་ནི་འདི་ཡིན། སྤྱི་
བྱས་དེ་ཆུ་ མཐའ་འཁོར་ཅན་སྤྱོད་འབྲུབ་ནི་ལུ་ སྤྱི་དབྱུས་གཅིག་ལས་གཅིག་ གལ་ཆེ་སྤྱོད་ཆགས་བརྟེན་ཏེ་ འབྲུག་གི་སྐྱེ་ལྷན་སྤྱང་སྐྱོབ་ཀྱི་
སྤྱིར་བཏང་འཆར་སྤྱད་འདི་ གཤམ་གསལ་ལྟར་དུ་ཡིན།

འབྲུག་གི་སྐྱེ་ལྷན་སྤྱང་སྐྱོབ་ཀྱི་འཆར་སྤྱད་
སྐྱེ་ལྷན་སྤྱང་སྐྱོབ་འདི་གིས་ འབྲུག་གི་མི་མེར་གྱིས་ སྤྱོད་ཆགས་འཛོན་བསྐྱེད་དང་ སྤྱི་ཤིང་ སེམས་ཅན་ཚུ་
གནོད་འབྲུབ་དང་ ནད་རིགས་ ལྷིའི་ཉེན་ཅན་རིགས་ལུ་ རིགས་བརྒྱད་བསྐྱར་བཅོས་སྤྱོད་ཆགས་ དུག་ཅན་ལས་
སྤྱོད་དང་ ཕན་ལས་ཚུ་གི་ གནོད་པ་ལས་སྤྱང་སྐྱོབ་འབད་ཚུགས་པ་ དེས་གཏན་བཟོ་བའི་ཐོག་ལས་ ཀྱུ་ལ་ཡོང་
དགའ་སྤྱོད་དཔལ་འཛོམས་འབྲུབ་ནི་ལུ་ ཕན་ཐབས་འབད་ནི་ཡིན།

Biosecurity

Biosecurity is defined by the Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO) as a strategic and integrated approach that encompasses the policy and regulatory frameworks for analysing and managing relevant risks to human, animal and plant life and health, and associated risks to the environment. The Royal Government of Bhutan therefore acknowledges that “biosecurity covers food safety, zoonoses, the introduction of animal and plant pests and diseases, the introduction and release of living modified organisms (LMOs), genetically modified organisms (GMOs) and their products, and the introduction and management of invasive alien species” (FAO, 2007) as well as the official control of significant pests and diseases. Biosecurity is understood to be a holistic concept of direct relevance to the sustainability of agriculture, public health and protection of the environment, including biological diversity (FAO, 2007).

Biosecurity Vision

Unique to the Kingdom of Bhutan is its development philosophy of achieving Gross National Happiness (GNH). The well-being of the Bhutanese people and the preservation of Bhutan’s biological resources are central to the GNH philosophy. To protect the country’s rich biodiversity, the Royal Government of Bhutan has established constitutionally a policy to avoid over-exploitation of Bhutan’s forests, minerals and natural resources. It has chosen to place a high priority on the conservation of natural resources in maintaining at least 60 percent of the country’s area under forest cover for all time to come.

Also in the context of GNH, the Royal Government of Bhutan has adopted various policies related to food, health, agriculture, the environment and trade. The health vision is to “build a healthy and happy nation through a dynamic professional health system, attainment of the highest standard of health by the people within the broader framework of overall national development, in the spirit of social justice and equity”. Linked with the need to improve the safety of food and agricultural products for human consumption, Bhutan’s main agricultural policy is to achieve food self sufficiency through intensification, diversification and integrated nutrient and pest management. To successfully pursue these policies, and without any particular policy taking priority over another, the overall vision for Bhutan’s biosecurity is as follows:

Bhutan’s Biosecurity Vision

Biosecurity shall contribute to achieving Gross National Happiness by ensuring Bhutanese people, the biological resources, plants and animals are protected from the harmful effects of pests and diseases, invasive alien species, genetically modified organisms, toxic chemicals and food additives.

Definitions

Zoonoses mean infectious diseases that can be transmitted naturally between wild or domestic animals and humans (FAO Biosecurity Toolkit, 2007).

Pest means any species, strain or biotype of plant, animal or pathogenic agent injurious to plants and plant products (FAO ISPM 5, 2007).

Living modified organism means any living organism that possesses a novel combination of genetic material obtained through the use of modern biotechnology (National Biosafety Framework of Kingdom of Bhutan, 2006).

Genetically Modified Organism means any organism that possesses a novel combination of genetic material obtained through the use of modern biotechnology and which does not occur naturally by mating and/or natural recombination and includes both non-living and living modified organisms (National Biosafety Framework of Kingdom of Bhutan, 2006).

Official control: See page 3

Invasive alien species means a species outside its natural past or present distribution whose introduction and/or spread threatens biodiversity (FAO Biosecurity Toolkit, 2007).

Biological diversity: See page 3

GNH: See page 3

Biological resources: See page 3

Biodiversity: See page 3

Animal: See page 3

Living organism: See page 4

Toxic chemical: See page 4

Additive: See page 4

གཞུང་འབྲེལ་དམ་འཛིན་: ཤོག་གྲངས་༥ པ་ལུ་
གཟིགས།

ཕྱི་ལོ་ཉེན་ཅན་རིགས་ལྷ་ ཟེར་མི་འདི་ འདས་པ་འམ་ དུ་ལྷ་
གཉིས་ལུ་ རང་བཞིན་གྱི་ཕྱི་ཁར་ བཞོ་བཀའ་སོང་བ་དང་
དེ་གི་འགོ་བརྩམས་དང་ དར་ཁྲུབ་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ རྒྱེ་ལྷན་
སྤངས་ལུ་ ཉེན་ཁ་བཀའ་མི་ རིགས་ཅིག་ལུ་གོ། ཏྲ་ཟ་
སྤྱོད་དང་སོ་ནམ་ལས་ཚོགས་ཀྱི་ རྒྱེ་ལྷན་སྤངས་ལུ་ལག་
ཆས་ ༢༠༠༧༽

ཤོག་ཁམས་རིགས་ལྷ་: ཤོག་གྲངས་.....ལུ་གཟིགས།
རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྦྱིད་དཔལ་འཛོམས་: ཤོག་གྲངས་.....ལུ་གཟིགས།

རྒྱེ་ལྷན་འཐོན་བསྐྱེད་: ཤོག་གྲངས་.....ལུ་གཟིགས།

རྒྱེ་ལྷན་རིགས་ལྷ་: ཤོག་གྲངས་.....ལུ་གཟིགས།

སེམས་ཅན་: ཤོག་གྲངས་.....ལུ་གཟིགས།

འཚོ་ལྷན་ཕྱག་ཆགས་: ཤོག་གྲངས་.....ལུ་གཟིགས།

དུག་ཅན་ཆས་སྤྱོད་: ཤོག་གྲངས་.....ལུ་གཟིགས།

སྤྲན་ཆས་: ཤོག་གྲངས་.....ལུ་གཟིགས།

རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྦྱིད་དཔལ་འཛོམས་: དཔལ་འབྱོར་
གོང་འཕེལ་དང་ མཐའ་འཁོར་ཉམས་སྤང་ རང་ལུགས་
རྒྱུན་སྦྱོར་ ལེགས་ལྷན་གཞུང་སྦྱོར་ཚུ་ལུ་ གཙོ་རིམ་འདྲ་
མཉམ་གནང་མི་ འབྲུག་གཞུང་གི་ ཡུན་བརྟན་གོང་འཕེལ་
གི་ལྟ་བ་འདི་ཡིན།

ཤོག་ལྷན་འཐོན་བསྐྱེད་ཀྱི་གྲངས་ལྷ་ རིགས་བརྒྱད་འཐོན་
བསྐྱེད་དང་ ཤོག་ཆགས་ ཡང་ན་ དེ་འཛམ་གླིང་ མི་འཁོར་
ཡང་ན་ འབྲོ་བ་མི་གིས་ དངོས་སུ་ལག་ལེན་འཐབ་
པ་འམ་ འཐབ་ནི་འོས་འབབ་ཡོད་པ་ ཡང་ན་ བརྟེ་
ཁུངས་ཡོད་པའི་ གནོད་བརྒྱུད་རིམ་ལུགས་ཀྱི་ རྒྱེ་ལྷན་ཆ་
ཤས་གང་ཅུང་ཚུད་པ་ཡིན། ཏྲ་ཟ་གི་རྒྱལ་ཡོངས་རྒྱེ་
ལྷན་ཉེན་སྤངས་སྒྲིག་བཞུགས་ ༢༠༠༦༽

རིགས་བརྒྱད་འཐོན་བསྐྱེད་ ཟེར་མི་འདི་ བརྟེ་སྤངས་དངོས་
སུ་ཡོད་པ་འམ་ བརྟེ་ཁུངས་འབྱུང་ནི་འོས་འབབ་ཅན་གྱི་
རིགས་བརྒྱད་དངོས་པོ་ལུ་གོ། ཏྲ་ཟ་གི་རྒྱལ་ཡོངས་
རྒྱེ་ལྷན་ཉེན་སྤངས་སྒྲིག་བཞུགས་ ༢༠༠༦༽

རྒྱེ་ལྷན་སྤངས་ལུ་འདི་གིས་ འབྲུག་གི་རྒྱ་གི་དོན་ལུ་ ཟ་ཆས་ཚུ་ ཉེན་སྤངས་ཅན་དང་ འབྲུག་གི་སོ་ནམ་འཐོན་བསྐྱེད་
ལས་ལུགས་འདི་ གནོད་འབྲུབ་དང་ནད་རིགས་ཚུ་ལས་ སྤངས་སྦྱོབ་འབད་ནི་ ཏྲ་ཟ་འདི་ ཡང་ན་ གཞུང་འབྲེལ་དམ་
འཛིན་ཐོག་ལུ་ཡོད་མི་ ཕྱི་རྒྱུ་དང་བལྟ་བཤམ་ལུ་ཕན་ཐབས་འབད་ནི་ འབྲུག་གི་མི་སེར་གྱི་འབྲོང་བརྟེན་ འདི་
འབྲུ་ནད་དང་ གནོད་འབྲུབ་ལུ་བརྟེན་པའི་ནད་རིགས་ཚུ་ལས་སྤངས་ནི་ འབྲུག་ནང་འཁོད་ཀྱི་ རྒྱེ་ལྷན་རིགས་ལྷ་ཚུ་
ཉམས་སྤངས་འབད་ནི་ལུ་ ཕན་ཐོགས་སྤོངས་འབྱུང་ཚུགས། རྒྱེ་ལྷན་སྤངས་ཀྱི་ ཁེ་ཕན་གཞན་ཡང་ མཐའ་འཁོར་
ཉམས་སྤངས་ཀྱི་ལྷོགས་གྲུབ་གོང་འཕེལ་གཏང་ནི་དང་ འབྲུལ་རིག་གསར་པ་དང་འབྲེལ་བའི་ དེས་མེད་གནས་
སྤངས་ཚུ་ལས་སྤངས་སྦྱོབ་འབད་ནི་ རྒྱལ་སྤྱིའི་འགན་ཁུར་འབྲུབ་ནི་ འཛམ་གླིང་གི་ཟ་ཆས་དང་ སོ་ནམ་ཚོང་འབྲེལ་
གི་ གོ་སྐབས་ཅིལ་བུ་ལེན་ནི་ཚུ་ཡིན།

རྒྱ་མཚན་དེ་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ འབྲུག་རྒྱལ་ཁབ་འདི་གི་ འཕྲོ་མཐུད་ཡར་རྒྱས་དང་ དཔལ་འབྱོར་གོང་འཕེལ་ མཐུན་མོང་
མ་ཡིན་པའི་ རྒྱལ་ཡོངས་དགའ་སྦྱིད་དཔལ་འཛོམས་ཀྱི་ལྟ་བ་འབྲུབ་ནི་ལུ་ ཕན་ཐོབ་ཅན་གྱི་ རྒྱེ་ལྷན་སྤངས་
ལས་ལུགས་ཅིག་ དེས་པར་དུ་མཁོ་ཐོབ་ཡིན།

སྤྱི་དབྱུས་ཀྱི་དམིགས་ལུལ།

རྒྱེ་ལྷན་སྤངས་སྦྱོབ་སྤྱི་དབྱུས་ཀྱི་ དམིགས་ལུལ་འདི་ འབྲུག་གི་རྒྱེ་ལྷན་སྤངས་ལས་ལུགས་འདི་གིས་:

- » འབྲུག་གི་མི་སེར་ཚུ་གི་དོན་ལུ་ ཟ་ཆས་ཚུ་ཉེན་སྤངས་དེས་གཏན་བཟོ་ཚུགས་ནི།
- » འབྲུག་གི་མི་སེར་གྱི་འབྲོང་བརྟེན་ཚུ་ ཟུ་མོ་སེས་དང་ གནོད་འབྲུབ་ལུ་བརྟེན་པའི་ནད་རིགས་ཚུ་ལས་ སྤངས་
སྦྱོབ་འབད་ཚུགས་ནི།
- » རང་བཞིན་འཐོན་བསྐྱེད་ཚུ་ ཡུན་བརྟན་ཐོག་ལུ་ སྤྱོད་ནི་ཡོད་པ་བཟོ་ཚུགས་ནི།
- » འབྲུག་གི་སོ་ནམ་འཐོན་བསྐྱེད་ལས་ལུགས་འདི་ གནོད་འབྲུབ་དང་ ནད་རིགས་ཚུ་ལས་ སྤངས་སྦྱོབ་འབད་
ཚུགས་ནི།
- » འབྲུག་ལུ་རྒྱ་ཆེམ་སྤོ་ཡོད་པའི་ རྒྱེ་ལྷན་རིགས་ལྷ་དང་ རང་བཞིན་གནས་སྤངས་ཚུ་ ཉམས་སྤངས་འབད་
ཚུགས་ནི་དང་།
- » ཉེན་སྤངས་ཅན་དང་ཡུན་བརྟན་གྱི་ ཚོང་འབྲེལ་དང་ བལྟ་བཤམ་ལུ་ཕན་ཐབས་འབད་ཚུགས་པ་ བཟོ་ནི་ཡིན།
- » རྒྱེ་ལྷན་སྤངས་སྦྱོབ་སྤྱི་དབྱུས་འདི་གིས་ འབྲུག་གི་ཡོད་བཞིན་པའི་ གསོ་བ་དང་ སོ་ནམ་ ཏྲ་ཟ་གས་ཆལ་
བརྟེན་ཏེ་ ཚོང་འབྲེལ་དང་ མཐའ་འཁོར་སྤྱི་དབྱུས་ཚུ་ལུ་ ཕན་ཐབས་འབད་ཐོབ་ཡིན།

Biosecurity can contribute significantly to ensuring that food is safe for Bhutanese people, protecting Bhutan's agricultural production systems from pests and diseases (being exotic or under official control), facilitating exports and tourism, protecting the health of the Bhutanese people from zoonotic and pest-borne diseases and Bhutan's indigenous biodiversity. Other benefits from biosecurity include improved capability to safeguard the environment, protect against the uncertainties associated with new technologies, meet international obligations and take full advantage of opportunities with global food and agricultural trade.

Therefore, effective biosecurity systems are essential for the Kingdom of Bhutan's continued growth and economic development, and its pursuit of the unique development philosophy of achieving GNH.

Policy Objective

The objective of this Biosecurity Policy is to make sure that Bhutan's biosecurity systems can:

- » Ensure that food is safe for Bhutanese people;
- » Protect the health of the Bhutanese people from zoonotic and pest-borne diseases;
- » Enable sustainable use of natural resources;
- » Protect Bhutan's agricultural production systems from pests and diseases;
- » Preserve Bhutan's rich biodiversity and natural environment; and
- » Facilitate safe and sustainable trade and tourism.

The Biosecurity Policy complements Bhutan's existing health, agriculture (including forestry), and trade and environment policies.

Policy Statements

1. The Royal Government of Bhutan shall maintain its sovereign right to provide biosecurity system to ensure the Bhutanese people, Bhutan's biological resources, plants and animals are protected from harmful effects of pests and diseases, invasive alien species, GMOs, toxic chemicals and food additives that the country deems appropriate.
2. In recognising that human, animal and plant life and health and protection of the environment are inextricably linked, the Royal Government of Bhutan will adopt an integrated approach to Bhutan's biosecurity.
3. In principle, relevant existing legislations will be used to enable Bhutan's Biosecurity Policy. Where these legal instruments are found to be inadequate, existing legislations will be strengthened or new legislations developed to enable the implementation of effective biosecurity measures for Bhutan.
4. All bilateral, multilateral, regional and international trade arrangements, free trade or otherwise, shall not detract from implementation of the Kingdom's biosecurity measures.

²Developed by the National Environment Commission within the National Biosafety Framework of the Kingdom of Bhutan, 2006

Definitions

Gross National Happiness (GNH): The sustainable development philosophy of the Royal Government of Bhutan which equally prioritises economic development, environmental conservation, cultural maintenance and good governance.

Biological resources includes genetic resources, organisms or parts thereof, populations, or any other biotic component of ecosystems with actual or potential use or value for humanity (NBF of Kingdom of Bhutan, 2006).

Genetic resources means genetic material of actual or potential value (National Biosafety Framework (NBF) of Kingdom of Bhutan, 2006).

Biodiversity means the variability among living organisms from all sources including, inter alia, terrestrial, marine and other aquatic ecosystems and the ecological complexes of which they are part; this includes diversity within species, between species and of ecosystems (NBF of Kingdom of Bhutan, 2006).

Official control means the active enforcement of mandatory phytosanitary or sanitary regulations and the application of mandatory control measures with the objective of eradication, containment of pests or diseases (based on FAO ISPM 5, 2007).

Animal for the purpose of this policy includes mammals, birds, fish and bees (FAO Biosecurity Toolkit, 2007).

Export means intentional transboundary movement from one Party to another Party.

5. A National Biosecurity Commission shall be established to oversee Bhutan's biosecurity system.
6. There shall be a competent authority to coordinate all biosecurity-related activities in the country.
7. While the Government has a leadership role in Biosecurity, a strong and effective Biosecurity is the shared responsibility of everyone – that is, all levels of Government, public sector agencies, service providers, primary producers, importers, exporters, transport industries, environmental managers, Non-Government Organisations, tourism operators, visitors to Bhutan and citizens of Bhutan have a role to play.
8. A risk-based transparent approach (utilising "best practice" procedures) shall be adopted for all biosecurity-related activities or functions including decision making. To maintain consistency with international obligations, the specific operational standards or procedures shall be aligned with international standards (eg. Codex Alimentarius Standards, International Standards for Phytosanitary Measures (ISPMs)) to guide biosecurity-related activities. Science-based risk analyses shall be taken in accordance with guidelines and recommendations developed by international standard setting bodies such as OIE, IPPC and CAC.
9. Biosecurity-related activities or functions shall include: risk profiling and priority setting, assessing and responding to biosecurity needs, standard setting and implementation, quarantine, verification and enforcement, emergency preparedness and response, and monitoring and surveillance.
10. Bhutan shall encourage and advocate the integrated approach to biosecurity at regional and international levels.

Legislative Framework

The existing legislative framework that provides for and enables the biosecurity policy includes the following:

- » The Plant Quarantine Act of Bhutan, 1993 (and the Plant Quarantine Rules of Bhutan, 2003)
- » The Seeds Act of Bhutan, 2000 (and the Seeds Rules and Regulations of Bhutan, 2006)
- » The Livestock Act of Bhutan, 2001
- » The Pesticides Act of Bhutan, 2000
- » The Food Act of Bhutan, 2005 (and the Food Rules and Regulations of Bhutan, 2007 and the Biosafety Rules and Regulations of Bhutan 2006)
- » The Forest and Nature Conservation Act of Bhutan, 1995 (and the Forest and Nature Conservation Rules of Bhutan, 2006)
- » The Biodiversity Act of Bhutan, Water Sheep Year 2003
- » The National Environment Protection Act of Bhutan, 2007

Definitions

Living organism (from page 3) means any biological entity capable of transferring or replicating genetic material, including sterile organisms, viruses and viroids ((National Biosafety Framework of Kingdom of Bhutan, 2006).

Additive means any substance not normally consumed as a food by itself and not normally used as a typical ingredient of food, whether or not it has nutritive value, the intentional addition of which to a food for a technological (including organoleptic) purpose in the manufacture, processing, preparation, treatment, packing, packaging, transport or holding of such food results, or may be reasonably expected to result (directly or indirectly), in it or its by-products becoming a component of or otherwise affecting the characteristics of such food (The Food Act of Bhutan, 2005).

Toxic chemical means a substance characterized by definite molecular composition which has harmful effects on living materials or which can create hazardous changes in the environment (National Environment Protection Act of Bhutan, 2007).

Spread (from page 2) means expansion of the geographical distribution of a pest within an area (FAO ISPM 5, 2007).

Competent authority means the official authority charged by the government with sector coordination of biosecurity, including establishing appropriate biosecurity information sharing system, and procedures for consultation and stakeholder communication on biosecurity matters.

གཙུག་སྒྲིལ་བའི་སྒྲིག་པ།

རྒྱལ་ཡོངས་སྤྱི་ལུགས་སྤྱོད་འཇུག་ཆོག་གིས་ འབྲུག་གི་སྤྱི་ལུགས་སྤྱོད་འཇུག་ལམ་ལུགས་ལུ་ བཀོད་ཁབ་གནང་དགོ། ལྷན་ཆོག་གི་འཇུག་མིའི་གྲངས་ ལུ་ འབྲུག་མོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་གྱི་འཛིན་སྐྱོང་བཀོད་ཆོག་དང་ ནང་སྤྱི་དང་སྤྱོད་འཛིན་ལྷན་ཆོག་འོག་ལུ་ཡོད་པའི་ རྒྱུ་འབྱུང་ འཛིན་སྐྱོང་ལས་ཁུངས་དང་ རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཆོག་གིས་ ཞབས་ཏྲུག་ལྷན་ཁག་འོག་ལུ་ཡོད་པའི་ གནས་ཚད་དང་རྒྱ་ཁྲིམས་ཚད་འཛིན་དབང་ འཛིན་ མོ་ནམ་ལྷན་ཁག་འོག་ལུ་ཡོད་པའི་ རྒྱལ་ཡོངས་སྤྱི་ལུགས་སྤྱོད་འཇུག་ལམ་ལུགས་ མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཆོག་མི་འདུག་གི་དཔལ་གྱི་ཚུ་ལས་ འཇུག་མོ་ནམ་དེ་དགོ།

སྤྱི་ལུགས་སྤྱོད་འཇུག་དང་འབྲེལ་བའི་ལས་སྤྱོད་ ཡང་ན་ བྱ་སྤྱོད་གཙོ་བོའི་གྲངས་ལུ་ ཉེན་ཁའི་ལོ་རྒྱུས་བཀོད་ནི་དང་ གཙོ་བོའི་བཟོ་ནི་ དཔེ་ཞིབ་འབད་ནི་ སྤྱི་ ལུགས་སྤྱོད་ཀྱི་དགོས་མཁོ་ལུ་ངོས་ལེན་འབད་ནི་ གནས་ཚད་བཟོ་ནི་ དེ་ལས་ལག་ལེན་དང་ ཟུར་བརྟག་ བདེན་སྦྱར་ བསྟར་སྦྱོང་ ཆབས་དོལ་གྱི་ག་ སྒྲིག་དང་ དོས་ལེན་ ལྷ་རྟོག་ དང་ གསལ་ཞིབ་འབད་ནི་ཚུ་ཚུད་པ་ཡིན། དེ་ལྟེ་ཡོད་པའི་ ཟ་ཆས་ཉེན་སྲུང་དང་ ཁྲིམས་ལུགས་ཀྱི་བདེ་སྒྲིག་ ཆམ་ཉམ་གྱི་ དོན་ལུ་ འགན་ཁག་ལྟེ་ཡོད་མི་དང་འབྲེལ་ཏེ་ སྤྱི་ལུགས་སྤྱོད་འཇུག་དང་འབྲེལ་བའི་ལས་སྤྱོད་ཆམ་ཉམ་ མཉམ་འབྲེལ་འབད་མི་ ཚད་ལྷན་དབང་འཛིན་དེ་ འབྲུག་མོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་ཡིན།

མཉམ་འབྲེལ་གྱི་ལུ་འགན་འདི་ལུ་བརྟེན་ཏེ་ འབྲུག་མོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་དང་ ལྷན་ཁག་དང་ ལྷན་ཆོག་མོ་སྤོའི་ སྤྱི་ལུགས་ སྐྱོབ་དང་འབྲེལ་བའི་ ཁྲིམས་མཐུན་གྱི་འགན་ཁག་གཞན་གང་ཅུང་ལུ་ འབྱུར་བ་མེད། དེ་དང་འབྲེལ་ཏེ་ འབྲུག་མོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་ འཛིན་གྱིས་ སྤྱི་ལུགས་སྤྱོད་འཇུག་དང་འབྲེལ་བའི་གནད་དོན་སྐོར་ འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་འབྲེལ་གཏོགས་པ་ཚུ་དང་གཅིག་ཁར་ བརྒྱུད་འབྲེལ་འཐབ་དགོཔ་

མ་ཚད་ འོས་འབབ་དང་བསྟུན་ དང་འདོད་ཅན་གྱི་ ཅུ་ལོ་གཞན་ཚུ་དང་གཅིག་ཁར་ གྲུ་བསྟུན་འབད་དགོ། དགོས་དོན་དེ་གི་ཆེད་དུ་ འོས་འབབ་ཡོད་ སར་ འབྲེལ་ཡོད་ལས་སྤྱོད་ཚུ་གིས་ འོས་འབབ་ཡོད་པའི་ བརྟེན་མཉམ་ཟུབ་སྦྱོང་གི་ལམ་ལུགས་ཚུ་ གཞི་བཙུགས་འབད་དེ་ རྒྱུ་སྐྱོང་འཐབ་དགོ། འབྲུག་མོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་དེ་ ཁྲི་འཛིན་དང་ ཁྲི་འཛིན་འོག་མ་ འཇུག་མི་ཐུང་ཆེན་གྱི་ འཇུག་མི་ཏེ་ ཡོད་པའི་ འཛིན་སྐྱོང་བཀོད་ ཆོག་སྤྱི་གིས་ འཛིན་སྐྱོང་འཐབ་ཡིན། འཛིན་སྐྱོང་བཀོད་ཆོག་དེ་ནང་ མོ་ནམ་ལྷན་ཁག་དང་ གསལ་ཞིབ་ལྷན་ཁག་ བསྟུན་རྒྱུ་ལྷན་ཁག་ དེ་ལུ་ ཅིས་ལྷན་ཁག་གི་འཇུག་མི་དང་ སྤྱི་ལུགས་སྤྱོད་འཇུག་ལས་ འབྲུག་ཚོང་དང་བཟོ་སྐྲུག་ཆོག་སྤོའི་འཇུག་མི་ཡོད།

ཡིན་ཅུང་ འབྲུག་གི་སྤྱི་ལུགས་སྤྱོད་འཇུག་ རྒྱུ་སྐྱོང་གི་དོན་ལུ་ གཤམ་གསལ་ལས་སྤོའི་ལག་གི་བར་ན་ མཉམ་ཟུབ་དང་ མཉམ་འབྲེལ་འབད་ནིའི་ གཅིག་ སྤྱི་ལུ་ཐབས་ཤེས་ཅིག་ དེས་པར་དུ་དགོ་པའི་ངོས་འཛིན་བྱུང་ཡི།

- » མོ་ནམ་ལྷན་ཁག།
- » གསལ་ཞིབ་ལྷན་ཁག།
- » ནང་སྤྱི་དང་སྤྱོད་འཛིན་ལྷན་ཁག།
- » བསྟུན་རྒྱུ་ལྷན་ཁག།
- » དེ་ལུ་ཅིས་ལྷན་ཁག།
- » ཞབས་ཏྲུག་ལྷན་ཁག།
- » འཆར་གཞི་ལྷན་ཆོག་གིས།
- » རྒྱལ་ཡོངས་མཐའ་འཁོར་ལྷན་ཆོག་དང་།
- » རྒྱལ་ཡོངས་ཚད་ཁྲིམས་ཀྱི་ནད་ཡམས་ལུ་ངོས་ལེན་འཆར་གཞིའི་འོག་ལུ་ གཞི་བཙུགས་འབད་མི་ མཐའ་འཁོར་དང་ ལས་ཤེད་ཆོག་ཚུང་།

ལས་སྤོའི་མོ་ནམ་དང་ འབྲུག་མོ་ནམ་དང་ཟ་ཆས་ཁྲིམས་དོན་དབང་འཛིན་གྱི་ དཔེ་གསལ་བསལ་འགན་ཁག་ཚུ་ སྤྱི་ལུགས་འདི་གི་སྤྱི་གསལ་བཀོད་དང་འཁོར་ བཟོ་མི་ སྤྱི་ལུགས་སྤྱོད་འཇུག་ཐབས་ལམ་ནང་ ལ་གསལ་སྤོའི་བཀོད་དགོ། སྤྱི་ལུགས་འདི་གིས་ ལྷན་ཐབས་སྤྱི་ལུགས་དང་ ཐབས་ལམ་གཞན་ཚུ་ བཅུ་དགོ་ པའི་སྐོར་ བརྟེན་བཀོད་བྱིན་དགོ།

This coordination role shall not detract from any legislated biosecurity-related responsibilities of BAFRA, and the various Ministries and Commissions. Accordingly, BAFRA shall communicate with relevant stakeholders on biosecurity matters, and as appropriate undertake consultation with interested parties. Where necessary, appropriate information sharing systems shall be established and maintained by relevant agencies for these purposes.

BAFRA is governed by a Management Board consisting of nine members in addition to the Chair, Vice Chair and Member Secretary. The Ministry of Agriculture, Ministry of Health, Ministry of Economic Affairs, Ministry of Finance and Bhutan Chamber of Commerce and Industry (BCCI, representing the private sector) are represented on the Management Board.

However, it must be recognized that an integrated approach to maintaining Bhutan's biosecurity involves partnership and coordination among:

- » Ministry of Agriculture;
- » Ministry of Health (MoH);
- » Ministry of Home and Cultural Affairs;
- » Ministry of Economic Affairs;
- » Ministry of Finance;
- » Ministry of Works and Human Settlement;
- » The Planning Commission;
- » The National Environment Commission; and
- » The existing expert and working committee established under the National Influenza Pandemic Response Plan (NIPRP).

The specific role of each agency and of BAFRA shall be detailed in the Biosecurity Strategy developed within the framework of this policy. This policy shall inform the development of other subsidiary policies and strategies.

དཔལ་ལྷན་འབྲུག་གི་རྒྱལ་ཁབ།

Kingdom Of Bhutan